

компанії-експортери отримали змогу отримати сертифікати щодо якості їхньої продукції та відповідати європейським стандартам, підприємства мають змогу диверсифікувати своє виробництво. До того ж Україна нарощує свої експортні можливості до країн ЄС, що у свою чергу сприяє грошовим надходженням до країни.

Список використаних джерел:

1. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. Експорт товарів і послуг України у 2017 року [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://issuu.com/mineconomdev/docs/output>.

2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Показники торгівлі України з ЄС за 2017 рік [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=dd1eba41-9aeb-433e-97b2-5acc57561f&title=PokaznikiTorgivliUkrainiZsZa2017-Rik>.

3. Міністерство закордонних справ України. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС [Електронний ресурс] / Міністерство закордонних справ України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/Ukraine+-+EU+export-import+helpdesk+/trade+arrangements/atm>

НЕОІНДУСТРІАЛЬНА ЄВРОПА У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Іванов Сергій Володимирович

доктор економічних наук, професор, науковий директор

Ляшенко Вячеслав Іванович

доктор економічних наук, професор, учений секретар

Кузьменко Ніна Володимирівна

науковий співробітник

*Міжнародний центр дослідження соціально-економічних проблем
модернізації та розвитку кооперації (м. Полтава)*

Петрова Ірина Павлівна

кандидат економічних наук, науковий співробітник,

Інститут економіки промисловості

Національної академії наук України (м. Київ)

Посилення європейської інтеграції у регіональному вимірі є визначальною характеристикою сучасної економічної політики, що у свою чергу, обумовлює важливі питання вивчення нових можливостей і специфіки Полтавської області в контексті її інтеграції у Європейський Союз.

При дослідженні інтеграційних процесів існують різні підходи. Так, дослідження «Індекс Євроінтеграційного Економічного Поступу: оцінка економічних реформ в регіонах України на шляху до впровадження зони вільної торгівлі з ЄС. Презентація результатів у Полтавській області» [1] має чітко

виражений акцент на оцінювання стану та тенденцій розгортання процесів торговельно-економічної інтеграції у Полтавській області.

За результатами розрахунку *Індексу євроінтеграційного економічного поступу (ІЄЕП)* Полтавська область за 2014-2016 рр. втратила свої позиції, опустившись з 10 до 19 місця у загальноукраїнському рейтингу.

Істотне зниження позицій зумовлене негативною динамікою *Субіндексу глибини торговельно-економічних зв'язків (СТЕЗ)*. На зниження рейтингу області за СТЕЗ у 2016 році найбільшою мірою вплинули значення показників «Індексу внутрішньогалузевої торгівлі з ЄС»; «Середньорічного темпу зростання експорту регіону до країн ЄС»; «Питокої ваги експорту послуг до країн ЄС у загальному обсязі експорту послуг з регіону»; «Середньорічного темпу зростання імпорту до регіону з країн ЄС». Також показник «Частка накопичених прямих інвестицій нерезидентів з ЄС в області у загальному обсязі накопичених інвестицій області» у СТЕЗ негативно вплинув на загальний показник ІЄЕП області.

Місце Полтавської області за *Субіндексом інституційної підтримки (СІП)* євроінтеграційного поступу залишалось незмінним у 2014 та 2015 роках, оскільки у більшості регіонів за розглянутий період значення СІП також зростало (у середньому на 23%). Помітне зростання інституційної підтримки спостерігалось у 2016 р. (4-те місце зі значенням показника 0,3598). Слід зазначити, що підвищення позицій зумовлене не стільки покращенням показників Полтавської області у складі СІП, а одночасним уповільненням його загальної динаміки в цілому по Україні.

Дослідження *«Оцінка бази неоіндустріалізма міст Полтавської області»*, проведеного в Інституті економіки промисловості НАН України [2-6], спрямоване на оцінку нео- і постіндустріального потенціалу міст. Визначення рівня модернізації міст обласного значення Полтавської області дозволить визначити орієнтир для обрання оптимальної концепції побудови *«Європи у Полтавській області»*.

Порівняльна оцінка постіндустріальної та неоіндустріальної модернізації свідчить, що існують певні закономірності розвитку міст обласного значення Полтавської області, тобто можна виділити етапи, кожному з яких притаманні загальні характерні особливості та різна ступінь інтенсивності розвитку.

Оцінка пост- та неоіндустріальної модернізації проводилася за допомогою системи індикаторів, на основі яких визначається інтегральний показник (індекс модернізації), що дає узагальнену оцінку сукупності індикаторів. Розрахунок здійснювався за вдосконаленою методикою, яку викладено в роботах [2-6].

Оцінка рівня постіндустріального та неоіндустріального розвитку Полтавської області на шляху до євроінтеграції наведено на рисунку.

За результатами дослідження виявлено, що за десять років суттєвих змін у динаміці показників пост- та неоіндустріальної модернізації не відбулося. В оцінці постіндустріальної модернізації визначено недостатній рівень розвитку наукової та освітньої сфер, внаслідок чого порушується зв'язок між елементами «наука-освіта-промисловість». Головною перешкодою є низькі можливості

самофінансування. У неоіндустріальній модернізації виявлено недостатній рівень показників за групами «економічні індикатори» та «індикатори знань».

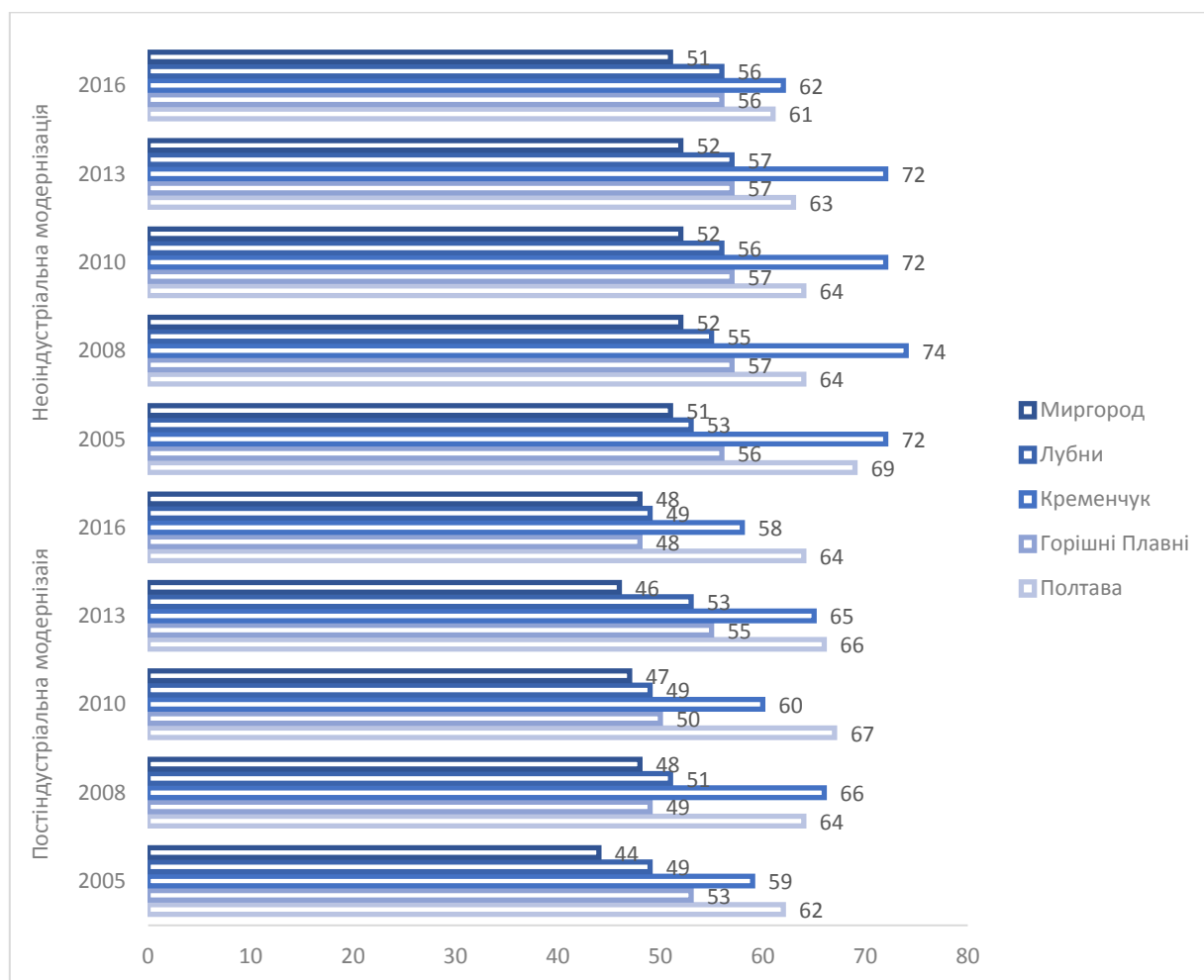

Рис. Індеси постіндустріальної та неоіндустріальної модернізації обласних міст Полтавської області

Проведений аналіз свідчить, що міста обласного значення Полтавської області мають потенціал для проведення неоіндустріальної модернізації економіки, адже економіка Полтавської області має усі можливості для цього. У Полтавській області збалансовано поєднані індустріальні, сільськогосподарські галузі та сферу послуг, які в змозі споживати знання, створювати інновації та розвивати високотехнологічні сектори економіки. Слід відмітити, ще один фактор – географічне розташування. Як зазначають вчені, географічне розташування Полтавської області сприяє якісній модернізації економіки її міст [2, с. 75]. Серед 7 областей-сусідів є області які стимулюватимуть неоіндустріальний розвиток і ті, хто буде використовувати його результати. Так, сусідство з Дніпропетровською, Харківською, Київською та Сумською областями дозволить залучати їх інноваційний, промисловий та науковий потенціал. Кіровоградська, Чернігівська та Черкаська області будуть використовувати результати нової індустріалізації Полтавського регіону.

Основними рекомендаціями для становлення «Європи у Полтавській області» є:

- поглиблення партнерської взаємодії між наукою, освітою, владою, приватним сектором та суспільством при розробці та реалізації стратегій та програм розвитку міста;
- стимулювання підприємств до впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси;
- реалізація наукоємних і високотехнологічних проектів, екологічно безпечних та спрямованих на ресурсо- та енергозбереження;
- упровадження форм організації виробництва (кластерів, технологічних платформ, індустріальних парків тощо);
- створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Індекс Євроінтеграційного Економічного Поступу в Україні 2014 – 2016: три роки на шляху до єдиного європейського економічного простору / упоряд. М. Корявець. – Чернігів: Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень, 2017-2018. – 49 с.
2. Ляшенко В.І. Україна XXI: неоіндустріальна держава або «крах проекту»? / В.І. Ляшенко, Є.В. Котов. – Полтава: Полтавський ун-т економіки і торгівлі, 2015. – 196 с.
3. Котов Є.В. Порівняльна оцінка стану модернізації промислових міст Донбасу / Є.В. Котов, В.І. Ляшенко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональна політика в Україні: сучасний стан та шляхи активізації: [зб. Наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів: ІРД НАН України, 2014. – Вип. 3 (107). – С. 261-275.
4. Котов Є.В. Напрями активізації процесів модернізації промислових міст і їх агломерацій / Є.В. Котов, В.І. Ляшенко / Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / О.М. Алімов, О.І. Амоша та ін.; за заг. ред. В.І. Ляшенка; ІЕП НАН України, КПУ. – Запоріжжя: КПУ, 2014. – С. 791-794.
5. Котов Е.В. Оценка уровня модернизации городов и регионов при разработке стратегий опережающего развития / Е.В. Котов, В.И. Ляшенко // Устойчивое развитие экономики: опережающее развитие / В.А. Подсолонко, Е.А. Подсолонко, В.Н. Храпко и др. – Симферополь: ДИАЙПИ, 2013 – 610 с.
6. Котов Е.В. Проблемы и перспективы неоиндустриальной модернизации экономики промышленного региона на примере Запорожской области / Е.В. Котов, В.И. Ляшенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво – 2014. – № 4 (79). – С. 19-33.